

SVOLENSKI TABORISČNIK

Štev. 63.

Št. Vid ob Glini

Petek dne 14. septembra 1945.

Glas z doma

"Položaj pri nas je vsak dan bolj težak. Kakor grozna slutnja se širi počasi od ust do ust najstrašnejše, kar se je dosedaj v vseh letih zgodilo. Namreč množični pokolj domobrancev. Ljudje si samo šepetajo. Domačini so v strahu. Strah jih je, kdaj bodo zvedeli, da je tudi njihov med njimi. Zaenkrat še se tolažijo, morda pa le ni res. Toda priče govore. Fant, ki ima od takrat prestreljene prsi, je prišel v spodnjih hlačah na svoj dom v hribih. Povedal je, da so jih v Kočevskem rogu metali v 70 metrov globok prepad, in sicer najprej žive, nato začeli vanje streljati, toda kar tako na slepo, tako da je ostal marsikateri v jami še živ. Njemu je na ta način uspelo kiti iz jame. Na tak način so šli vsi oficirji, policija in še mnogi. mnogi drugi domobranci.

Videti je, da so odbrali le mladoletne in te nekatere puščajo sedaj na dom..."

Postanek današnje Avstrije in njen današnji položaj

To, kar se je zgodilo pretekli torek na Dunaju, t. j. ravno na dan, ko se je v Londonu začela 1. seja sveta zunanjih ministrov Anglije, USA, SZ, Francije in Kitajske, nam daje povod, da napišemo o postanku sedanje Avstrije nekaj zgodovin. podatkov, zlasti pa da pokažemo svojim bralcem, v kakšnem stadiju se nahaja danes nanovo nastajajoča avstrij. država.

V torek 11. sept. t. l. je imel na Dunaju Zavezniški nadzorni svet za Avstrijo prvo sejo. ZNS sestavljajo 4 vrhovni poveljniki avstrijskih zasedbenih pasov, in sicer maršal I. S. K o n j e v general Mark W. C l a r k, general. poročnik Sir Richard M o C r e e r y in general B e t h o u a r d. Prve seje sveta so se udeležili tudi namestniki vrh. poveljnikov, in sicer general. polkovnik A. S. Želtov, general. major A. M. Grünther, general. major T. S. W. Winterton in brigad. general P. R. P. Cherriere kakor tudi njihovi politični svetovalci. Sejo je na prošnjo kolegov vodil maršal Konjev. Od 15. sept. t. l. pa bodo seje sveta vodili vrh. poveljniki po abo redu /Amerika, Anglija, Francija, Sz/. Seje bodo enkrat vsakih 10 dni; navadno 10., 20. in 30.; možne pa so tudi izred. seje.

Naloga sveta je napraviti načrte za rešitev važnih vojaških, politič. in gospodar. vprašanj, ki se tičejo Avstrije kot celote, in sveda tudi skrbeti za njihovo izvršitev. Sklepi, ki so bili napravljeni na tej seji, pomenijo uvod v novo dobo povojne avstrijske zgodovine. Na seji je bilo sklenjeno postaviti poseben Izvršni komitet, ki ga sestavljajo namestniki vrhov. poveljnikov in predstavniki zavezniške komandanture na Dnju.

Najvažnejše pa, kar je bilo sklenjeno, pa je to, da v bodoče uprava Avstrije ne bo več deljena po zasedbenih pasovih, kakor je bilo to doslej. Izvršni komitet je dobil nalogo, da pripravi do prihod. seje ZNS tozadevne predloge in načrte. Glede na to, da je treba Avstrijo v prvi vrsti skleniti v eno enoto, je svet nadalje napravil tudi načini sklep, da bo že v najkrajšem času dovoljeno prosto gibanje zastopnikom avstrij. trgovskih firm, podjetij in ustanov, kakor tudi da se vzpostavi nemoten železniški, avtomobilski in vozovni promet na vsem avstrij. ozemlju. Nadalje je bilo sklenjeno tudi obnoviti po vsej Avstriji telegraf. in telefon. zveze med vsemi mesti.

Svet je obravnaval tudi vprašanje politič. strank v Avstriji in je dovolil, da začno z delom po vsej Avstriji obstoječe protifašistič. demokratične stranke, in sicer socialistična, komunistična in ljudska stranka.

Končno je svet potrdil nove povečane obroke hrane na Dnju.

Člani Zavezniškega nadzornega sveta so podpisali tudi Oklic avstrijskemu ljudstvu, ki uradno naznanja prebivalstvu ustanovitve ZNS kakor tudi dejstvo, da je svet 11. t. m. prevzel glede vseh vprašanj, ki se

nanašajo na vso Avstrijo kot celoto, najvišjo oblast. V oklicu stoji, da tvori ZNS-u podlago moskovska izjava z dne 1. nov. 1943. V tej izjavi so izrazile vlade Anglije, SZ in USA željo po vzpostavitvi svobodne in neodvisne Avstrije. Avstrija pa je bila vendarle opozorjena, da mora tudi sama k temu doprinesti svoj delež.

Kot ni brez pomena za nas, bodi povedano ob tej priliki še to, da biv. angl. zun. minister Eden razširil moskovsko izjavo v nekem govoru, ki ga je imel 1.3.45. v angl. spodnji zbornici. Pctem kot je namen Anglije za vzpostavitve svobodne in neodvisne Avstrije še enkrat potrdil, je rekel:

"Kar se nas tiče, je gotova naša želja, ustvariti v Avstriji predpogoje, ki bodo po iztrebitvi vseh ~~okupacijskih~~ ~~okupacijskih~~ ~~okupacijskih~~ ~~okupacijskih~~ ~~okupacijskih~~ sledi nacističnega socializma omogočili obnoviti demokratičen ustroj in znova zgraditi nacionalno življenje Avstrije v soglasju z željami avstrijskega ljudstva".

Uresničitev vsebine moskovske izjave je ena izmed nalog nalog posvetovalnega komiteta, ki je sestavljen iz poslaničkov USA, Francije in SZ v Londonu in pa iz onega angl. zastopnika onako opolnomočenega in ki je re

no zasedal v Londonu. Julija 1945. je bil v evropskem posvetovalnem komitetu dosežen sporazum, in to dolgih diplomatskih pogajanjih, glede nadzornega aparata za Avstrijo. In ta aparat je s tem, kar se je v torek zgodilo na Dnju, stopil v svojo akcijo.

General Eisenhower, vrh. poveljnik v amer. zasedbenem pasu v Nemčiji, in general Mark Clark, vrh. poveljnik v amer. zasedbenem pasu v Avstriji, sta bila včeraj v zasebni avdienci pri sv. očetu. Po london. radiu sta se s sv. očetom pogovarjala o važnih evrop. vprašanjih.

Španska vlada je odpravila fašistični pozdrav/dvig desnice/.

V svoji sinočni oddaji je london. radio poročal: "Po tem ko so zavezniške oblasti pokazale zadosti potrpljenja pri urejanju življenja na področju Gorice in pctem ko so slovenski politični voditelji odklonili sodelovanje, zavezniške oblasti sestavile krajevno komisijo, sestavljeno iz samih Italijanov."

Sovjeti so včeraj objavili listo nove nominalne vlade v sovjetskem zasedbenem pasu v Nemčiji, ki bo delala pod sovjet. nadzorstvom. Med člani vlade so doslej popolnoma neznana imena.

Včeraj v Londonu ni bilo rednega zasedanja zunanjih ministrov 5 volil. Uradno poročilo, ki je bilo izdano o prvem, t.j. torkovem zunanjem minist. sekm sestanku, je napovedovalo, da bodo naslednji dan prevajali nekatere akte, ki pridejo za posvetovanje vpoštev, kakor tudi da bodo razmotrivali o nekkih vprašanjih. O tem nato ni bilo izdano nobeno uradno poročilo. Zunanji ministri bodo danes spet prišli skupaj. - Diplomatski dopisniki pravijo, da še ni gotovo, ali so zunanji ministri prešli k stvarnemu in evnemu redu zasedanja.

Po zapovedi zavezniškega vrh. poveljnika na Daljnem vzhodu Mc Arthurja je bil včeraj opolne ukinjen japon. general. štab.

V Ameriki so se sestali sinoči angloameriški finančniki, da preučijo nekatera vprašanja, ki so nastala z ukinitvijo zakona o posojilu in najemu.

V S. fiji so bili včeraj objavljeni amandmani k volilnemu zakonu, po katerih bo opoziciji omogočeno, da se udeleži volitev. Datum volitev še ni bil objavljen. - Iz Sečije nadalje poročajo, da je odšlo od tam v Jugoslavijo 50 strokovnjakov, ki bodo pomagali pri obnovitvenih delih.

Angl. veleposlanik v Jugoslaviji Stevenson je 5. t. m. obiskal Ljubljano. Popoldne ob 3. ga je sprejel predsednik vlade Boris Kidrič; razgovarjala sta poldrugo uro. Nato je veleposlanik sprejel predsednika SNOS Jos. Vidmarja. Ob pol. 8. uri zv. je angl. konzul v Lj. Waddams priredil v prostori konzul. sprejem na čast visokega gosta. Sprejema so se udeležili člani vlade, povelj IV. armade general. poročnik Pokočarčević, zastopniki univerze, znanstvene akademije in dr. predstavniki jav. življenja. Ob 21. je predsednik NVS Kidrič priredil načast veleposlaniku slavnostno večerjo, ki so ji prisostvovali štovi visoki gostje in na kateri so bile izrečene napitnice. 6. t. m. je veleposlanik z letalom zapustil Ljubljano.